

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi W.K.

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, w sprawie o sygn. akt
III AUa 2070/23

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 stycznia 2025 r.

oddala skargę.

Marek Dobrowolski Krzysztof Wiak Maria Szczepaniec

M.L.

UZASADNIENIE

Pismem z 26 listopada 2024 r. (data stempla pocztowego) W.K. (dalej jako: „skarżący”), zastępowany przez adw. M.Z., wniósł o: (1) stwierdzenie przewlekłości postępowania prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie III AUa 2070/23; (2) zobowiązanie sędziego referenta do podjęcia merytorycznych czynności zmierzających do nadania sprawie dalszego biegu; (3) przyznanie od Skarbu Państwa-Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego kwoty 20 000 złotych; (4) zasądzenie od Skarbu Państwa-Sądu Apelacyjnego w Warszawie zwrotu kosztów postępowania ze skargi na przewlekłość. W

uzasadnieniu wskazał, że pismem z dnia 16 kwietnia 2024 r. wniósł o podjęcie przez Sąd Apelacyjny dalszych czynności w przedmiotowej sprawie, w szczególności poprzez zwrócenie się do organu o zwrot wypożyczonych akt rentowych dot. skarżącego oraz wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego. Od tego czasu, Sąd Apelacyjny w Warszawie nie podjął czynności w sprawie zmierzających do rozpoznania sprawy, mimo że od przekazania akt przez Sąd Okręgowy upłynęło już 15 miesięcy, a od wniosku skarżącego o podjęcie dalszych czynności w sprawie, w szczególności wyznaczenia terminu posiedzenia apelacyjnego minęło już 7 miesięcy.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie wniósł o jej oddalenie. Wskazał, że w sprawie terminowo podjęto wszystkie czynności związane z nadaniem sprawie biegu, a termin rozprawy wyznaczono na dzień 27 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t. j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość postępowania nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzeczniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłości postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą

(wyroki ETPC z: 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadiu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni przeciwko Włochom; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego z: 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe. Zauważyć należy, że akta wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie dnia 7 sierpnia 2023 r. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt III AUa 2070/23 i został wylosowany sędzia referent. Dnia 11 września 2023 r. wpłynęła odpowiedź na apelację, którą doręczono organowi rentowemu. Pismem z dnia 24 października 2023 r. organ rentowy zwrócił się o wypożyczenie akt rentowych w związku ze złożeniem przez skarżącego wniosku o emeryturę. Akta zostały zwrócone 17 listopada 2023 r. Dnia 27 listopada 2023 r. referendarz sądowy zarządził przedstawienie akt po 10 kwietnia 2024 r. Dnia 22 kwietnia

wpłynęło pismo pełnomocnika skarżącego z informacją o zmianie adresu do korespondencji i danych mailowych pełnomocnika wraz z wnioskiem o podjęcie dalszych czynności w sprawie. Dnia 29 kwietnia 2024 r. wystosowano do skarżącego pismo z informacją o zwrocie akt rentowych i skierowaniu sprawy do spraw oczekujących na rozpoznanie według kolejności wpływu. Następnie sędzia referent zarządził przedstawienie akt Przewodniczącej III Wydziału celem wyznaczenia terminu rozprawy stacjonarnej. Dnia 9 grudnia 2024 r. został wyznaczony termin rozprawy na dzień 27 lutego 2025 r., o czym pełnomocnicy stron zostali poinformowani.

Pomiędzy wpłynięciem apelacji do Sądu Apelacyjnego w Warszawie (tj. 7 sierpnia 2023 r.) i wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania (26 listopada 2024 r.) upłynęło 15 miesięcy, natomiast do dnia wydania niniejszego postanowienia przez Sąd Najwyższy nieco ponad 17 miesięcy. Biorąc pod uwagę opisany powyżej standard orzeczniczy, w myśl którego sprawa powinna zostać skierowana przez sąd odwoławczy do rozpoznania w terminie 12 miesięcy, uznać należy, że w rozpatrywanym przypadku – uwzględniając całokształt okoliczności sprawy, w tym znaczne obciążenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie – nie mamy jeszcze do czynienia z beczynnością, która skutkowałaby koniecznością uwzględnienia skargi.

Sąd Najwyższy podkreśla przy tym, że wniesienie skargi na przewlekłość wywołało w ocenianym postępowaniu apelacyjnym ten, pożądaný przez skarżącego skutek, że Sąd Apelacyjny wyznaczył termin rozprawy apelacyjnej.

Wprawdzie czas oczekiwania na rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym jest znaczny, niemniej nie nosi on znamion rażącej przewlekłości. Sąd Najwyższy nie dostrzega w świetle powyższego w działaniach Sądu Apelacyjnego w Warszawie znamion przewlekłości. Jak wskazuje się w orzecnictwie Sądu Najwyższego, istotę prawa do sądu należy wiązać raczej z rzetelnym rozpatrzeniem sprawy, a nie z szybkim rozpatrzeniem sprawy – w tym sensie, że nie zawsze szybkie rozpatrzenie sprawy idzie w parze z rzetelnością jej rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r., III SPP 27/06). Z tego względu w analizowanym przypadku brak

natychmiastowego rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy nie może *per se* uzasadniać stwierdzenia przewlekłości postępowania. Powyższe oznacza więc brak podstaw do stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji postanowienia.

SSN Maria Szczepaniec
Dobrowolski

SSN Krzysztof Wiak

SSN Marek

Marek Dobrowolski Krzysztof Wiak Maria Szczepaniec

M.L.

[a.ł]